

Bava Metziah (76b)

במה דברים אמורים — **When is this said?** I.e. concerning what situation was it stated that day-workers have no monetary claim against their employer. — **Where** the employer reneged at daybreak, when [the workers] had not yet traveled to the worksite. — **But if**, for example, the employer hired donkey-drivers to transport grain, and they went to the pick-up location and found no grain to deliver, — or if he hired workers to hoe a field, and they went there and found the field damp and unsuitable for hoeing, — **[the employer] must pay them their full wages** for the day. — **Nevertheless**, their wages must be adjusted in consideration of the fact that they did not actually labor, for one who comes to his destination loaded with grain is not comparable to one who comes empty, — and one who performs labor is not comparable to one who sits inactive. Therefore, these workers do not receive the same wages as those who actually performed the assigned job.

במה דברים אמורים — **When is this said?** I.e. concerning what situation was it stated that the aggrieved party has no monetary claim? — **Where** the offending party reneged when [the workers] had not yet begun to work. — **But if they had** already begun to work on the job they were assigned, a different law applies: **We evaluate for them** the worth of [the labor] they already performed, and the employer must pay them this sum.

Tur (Choshen Mishpat 333)

במה דברים אמורים — **When is this said?** — **When [the workers] had not yet begun to work.** — **Therefore the employer may renege** — **as long as he does not cause them a loss.** — **But if they began the work,** — **the employer may not renege;** — **and if he does renege, he must pay them like an inactive worker.**

Shulchan Aruch (333:2)

ואם הלכו — **And if [the workers] traveled to the worksite,** — **even if they could not have hired themselves out the night before,** — **[the employer] must give them their wages like an inactive worker.** — **But this is so when they cannot hire themselves out at all now.** — **But if they find someone who will hire them for the same amount as his pay,** — **they have nothing but complaints against him.**

Rama (333:4).

ובעל הבית החוזר בו — **And if an employer reneges,** — **his law is like an employee paid by the job, who has the lower hand.**

קנינים

משיכה - אם משך בעל הבית כלי אומנות שעושה בהם מלאכה אין הבעל הבית יכול לחזור בו ולא הפועל אם הוא קבלן (רמ"א שלג, א; אבל הנתיות חולק עליו).
כסף ושטר - דפועל דמי לקרקע (נתיות המשפט שלג, סק"א). אבל כותב הערך ש"י, הנה פועל שכיר יום דמי לקרקע מה שאין כן קבלן כמבואר לעיל סימן רכו [בדיני אונאה], ואם כן קבלן תלוי בדעות הפוסקים אי שכירות מטלטלין נקנה בכסף, ע"כ.
סודר - על ש"ך סק"ד.
נתן דבר לפועל לתקן - ריטב"א הובא בנתיות דאומן שמשך בגד לעשות זהו הקנין ושניהם אינם יכולים לחזור, ובחידושי לורה דעה הבאתי מספר הישר לרבינו תם דשניהן יכולין לחזור (ערך ש"י שלג, ה).

התחלת מלאכה

ש"ך (שלג, סק"ד) - בריב"ש... אין חילוק בין שכירות פועל... או שהוא קבלן שקבל קמה לקצור או כרם לבצור שבכל אלה אין צריך קנין אלא התחלת המלאכה היא הקנין.
נחל יצחק (לט, יז) - פשוט הטור שלחן ערוך משמע דבקבלן לא הוי התחלת מלאכה קנין... די"ל דהתחלת המלאכה חשוב לקנין בפועלים דזהו משום קנין חזקה ופועל הנשכר לזמן דינו כמו עבד וקרקע שנקנה בחזקה אבל קבלן אין לו דין עבד [עכת"ד].

כסף קדושים (שלג, ה) - משרתת גם שהתחילה אינו קנין להשכירות כיון דאין ידוע כמה פרטיות השירות בבית ההוא על ידי זה ימים הראשונים הם בסגנון נסיון העבודת להפועל.

פתחי חושן (ז, סק"ט) - לאו דוקא התחלת מלאכה ממש, אלא גם הליכה למקום המלאכה חשוב כהתחלת מלאכה... (סק"ט) ולדעת הפוסקים שהתחלת מלאכה הוי קנין בקבלן נראה שאומן וקבלן שצריך לקחת מדות המדידה היא בכלל המלאכה.

רמ"א (שלג, ב) - מלמד שהשכיר עצמו לשני שנים והתחיל שנה ראשונה מקרי התחלה גם לשנה שניה והוא הדין לכל פועל.

חזרת בעל הבית

-אם מוצא עתה להשכיר עצמו אין לו עליו אלא תרעומת [ודלא כמו חזרתו לפני התחלת המלאכה שאז אין עליו אפילו תרעומת אם אין להם טורח למצוא שכירות].
-אם אין מוצא עתה על מה שעשה חייב הבעל הבית לשלם שכרו משלם וידו על התחוננה. ועל מה שלא עשה עדיין נותן להם כפועל בטל.

קבלן

מנחת פתים (הובא בפתחי חושן) - אף בקבלן חייב בזה אף על פי שבלאו הכי היה יכול לקבל עליו עוד קבלנות.
נתיות (שלג, סק"ז) - אף אם מוצא עתה להשתכר במקום אחר לא שייך לפטור בעל הבית שהרי גם אילו היה עובד אצל זה היה יכול לקבל עוד מלאכה לעשותה.
אבל בדברי משפט ח"ב עמ' רפה מביא סברות לחלוק על הנתיות.

שכיר יום

In house baby sitter for school year
Tutor for child for school year (gets full pay)

נר לאחד נר למאה (gets full pay)

Camp

Rebbi

Taxi דרכי חושן עמ' רצה

קבלן

Cemetery case (דברי משפט ח"ב)

Contractor (let him go because he didn't say Good Shabbos to you).